

Diržinsko šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

Nėra

Koordinatės

LKS: 360334; 6209145

Adresas

Godelių k., Šateikių sen., Plungės r. sav., Žemaitijos NP žemės ūkio zona. Šaltinis yra pietiniame Stirbaičių kaimavietės pakraštyje prie pat Stirbaičių–Kadaičių keliuko iškilusioje neaukštoje į dar žemesnę lygumą besileidžiančio gūbriuko paklumėlėje. Beveik visą ją, apsuptą lėkštų įlomiu, užima Juozo Diržinsko sodybėlės kiemas

Tipas

Krintantis erozinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

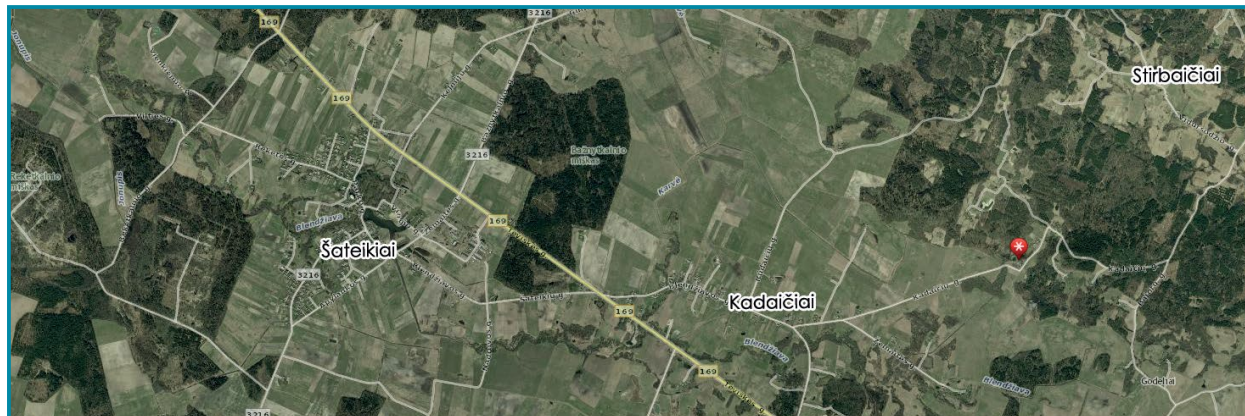
Neįvertintas

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas,
Z. Zanevskij, 2012

Aplinka

Šaltinis – šulinys yra apie kelis šimtus metrų piečiau nuo viena eile šlaite išsiriavusių Vaitkaus, Dirdos, Gaidininkų šaltinių. Šaltinis atsiveria Babrungėnų kraštinių darinių ruožo Stirbaičių (Strb) kalvoto moreninio ir fluvioglacialinio masyvo pietinėje pašlaitėje. Čia ji mažiau stati, banguotai nuolaidi, suklotą persimaišiusiais smėlinga morena, priemėliu ir žvirgždingu smėliu (gtIIb1, ftIIIb1, fIIIb1), vyraujant labiau fluvioglacialinės kilmės biriems gruntams. Diržinsko šaltinis yra krintantis, maitinamas gruntiniu, gal net ir spūdiniu vandeniu iš morena suspaustų, labiau vandenintų birių nuogulų skeldžių. Todėl ir liejasi tarp pažemėjusio suspausto gūbriuko keteros sulektėjusios kalvelės viršūnėje, atsivėręs 118,5 m NN aukštyje.

Dabartinė būklė, kaptazas

Kieme, šalia ūkinio pastatėlio, į žemę įleisti du apie 1 m skersmens betono žiedai. Betono rentinys uždengtas skardos stogeliu. Ištakos versmė šulinėlio dugne. Vanduo nusistovi ties žemės paviršiumi ar kiek aukščiau ir apsėmęs pusanatro rentinio žiedo. Vandens perteklius iš šaltinio – šulinio nuteka per ūkinį pastatą, kur įrengtas (išbetonuotas) dar vienas pratakus šulinėlis. Jis yra pastate prie sienos, po stogu. Iš jo vanduo išplova (latakų) po kita pastatėlio siena nuteka šiaurės kryptimi į pažemėjimą ir per jį tekantį upeliukštį.

Vandens fizikinės savybės

Šaltinio – šulinio vanduo yra švarus, skaidrus, bekvapis ir neturi kokio nors specifinio skonio. Vanduo vietoje (2012-08-28) išmatavus mobiliu matuokliu buvo 8,8–9 °C temperatūros. Hidrogeocheminė vandensformavimosi aplinka silpnai šarminė (pH=7,84). Savitasis elektros laidis (SEL – 433 µS/cm), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = + 165 mV), deguonies kiekis (O₂ = 5,0 mg/l). Pratakiaime (ūkinio pastato) šulinėlyje ir latake nėra geležies nuosėdų.

Vandens cheminės savybės

Šaltinio vanduo gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Ištirpusių mineralinių medžiagų koncentracija 417 mg/l. Vanduo santykinai kietas, pasižymi nedideliu karbonatiniu (5,06 mg-ekv/l), virinant lengvai pašalinamu kietumu. Vandenyje neaptikta nitritų ir amonio (tik 0,03 mg/l), nitratų kiekis 5 mg/l, būdingas foninėms reikšmėms. Vandenyje labai nedidelis natrio (6 mg/l) ir chloro kiekis (17 mg/l), nedaug organinės medžiagos (permanganato skaičius 1,9 mg/l) ir geležies (0,05 mg/l).

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

$$M0,42 \frac{HCO_3}{Ca70Mg25} 84 T8,8Q$$

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	417		
Sausoji liekana 180 °C	276		
Bendrasis kietumas		5,06	
Karbonatinis kietumas		4,62	
Nekarbonatinis kietumas		0,44	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	17	0,48	8,78
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	14	0,29	5,30
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	282	4,62	84,46
Nitritai, NO ₂ ⁻	0,00	0,00	0,00
Nitratai, NO ₃ ⁻	5	0,08	1,46
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	6	0,26	4,84
Kalis, K ⁺	2	0,05	0,93
Kalcis, Ca ²⁺	75	3,74	69,65
Magnis, Mg ²⁺	16	1,32	24,58
Amoniakas, NH ₄ ⁺	0,03	0,00	0,00
Kitos analitės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,60		
Permanganato skaičius, mg O/l	1,90		
Bendroji geležis, Fe mg/l	0,05		
Savitasis elektros laidis, µS/cm	405		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Stirbaičių šaltiniuoto ruožo versmės senbuvė ir dabar čia gyvenančių žmonių buvo ir yra tausojamai ir išmoningai naudojamos. Daugelis jų yra individualiose valdose, prižiūrimos šeimininkų ir naudojamos ūkio ir buities reikmėms. Todėl skatinti labai dažną jų lankymą tikrai nederėtų. Tegul ir ateityje šaltiniai teikia skaidrų, tyrą vandenį šios viensėdžiais išsimėčiusios Stirbaičių kaimavietės gyventojams.